

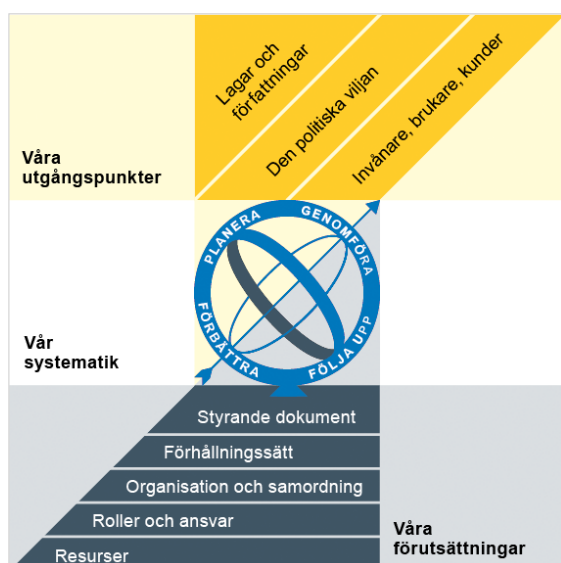
Grundskoleförvaltningens anvisning för simundervisning

En anvisning till förvaltningspersonal, skolledare, schemaläggare, simlärare och idrottslärare för en hållbar och effektiv simundervisning

Reglerande styrande dokument

Policy
► Riktlinje
Regel
Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:
Avdelningschef,
Avdelning Utbildning

Gäller för:
Ansvariga tjänsteutövare
inom
grundskoleförvaltningen

Diarienummer:
N609-0452/23

**Datum och paragraf för
beslutet**

Dokumentsort:
Anvisning

Giltighetstid:
Tills vidare

Senast reviderad:
2025-09-19

Dokumentansvarig:
Verksamhetsutvecklare,
Skolutvecklingsenheten

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna anvisning	4
Vem omfattas av anvisningen	4
Bakgrund	4
Lagbestämmelser	4
Koppling till andra styrande dokument	5
Vägledning och avsteg.....	5
Stödjande dokument.....	5
Anvisning.....	6
Fyra viktiga utgångspunkter	6
Tidig start	6
Prioritering av elevgrupper utifrån socioekonomi	6
Värna timplanen i alla ämnen	6
Effektivitet	6
Simsatsning i årskurserna F–3.....	7
Övrig simundervisning	7

Inledning

Syftet med denna anvisning

Syftet med denna anvisning är att åstadkomma en generellt högre simkunnighet och en bättre likvärdighet mellan elever i Göteborgs Stads kommunala grundskolor i fråga om simkunnighet. Den syftar också till att tydliggöra roller och ansvar för skolor, den centrala grundskoleförvaltningen och idrotts- och föreningsförvaltningen i fråga om att planera för och genomföra simundervisning.

Göteborgs Stads elever ska ha bästa möjliga förutsättningar att klara grundskolans kunskapskrav. Detta är grundskoleförvaltningens uppdrag och huvudsakliga prioritering.

Vem omfattas av anvisningen

Denna anvisning gäller tills vidare för förvaltningspersonal, skolledare, idrottslärare, simlärare och schemaläggare och andra berörda medarbetare på skolor som planerar för och genomför simundervisning.

Den bör också informeras berörd personal inom idrotts- och föreningsförvaltningen och andra aktörer (än anställda i grundskoleförvaltningen) som har hand om hallbokning och utför simundervisning för Göteborgs Stads grundskoleelever.

Bakgrund

Grundskoleförvaltningen genomförde 2023 en genomlysning av befintlig simundervisning i syfte att identifiera förslag på förändringar som bättre kunde stödja elevers måluppfyllelse i såväl idrott och hälsa som i övriga ämnen. Genomlysningen visade att då befintlig simundervisning, genomförd av såväl föreningar via Simlyftet som simundervisning i egen regi, fördelades på ett ojämnt sätt eftersom en övergripande styrning saknats. Utbudet av simundervisning har inte lyckats kompensera för de sämre förutsättningarna hos elever i skolor präglade av socioekonomisk utsatthet, och har påverkat deras möjligheter till fullgoda kunskapsresultat i såväl idrott och hälsa som andra ämnen. Simundervisning i Göteborgs Stad påbörjas senare än genomsnittet för resten av Sverige, vilket försvårar möjligheten till simfärdigheter för många elever.

Genomlysningen resulterade i ett behov av en tydligare ordning för hur simundervisning ska prioriteras och fördelas, utifrån att såväl ekonomiska, personella som kapacitetsmässiga (simhalls-) resurser är begränsade.

Lagbestämmelser

Det centrala innehållet i gällande kursplaner för idrott och hälsa återger att undervisningen i årskurs 1–3 ska omfatta rörelser i vatten, och vattenvana. Det handlar då om att balansera, flyta och simma i mag- och ryggläge. För den anpassade grundskolan gäller detta centrala innehåll även för årskurs 4–6.

I årskurs 4–6 omfattar det centrala innehållet för grundskolan simning i mag- och ryggläge, och för årskurs 7–9 omfattar innehållet olika simsätt i mag- och ryggläge. För den anpassade grundskolan omfattar det centrala innehållet simning i årskurs 7–9.

För att uppnå betyget E är betygskriterierna identiska för grundskolans årskurs 6 och 9. Eleven ska då klara att hantera nödsituationer på land och vid vatten samt simma 200 meter i en följd varav 50 meter i ryggläge. För den anpassade grundskolan innebär betygskriteriet för E i årskurs 6 i stället att eleven visar vattenvana eller simmar, samt att eleven medverkar i att förebygga risker vid olika aktiviteter och i att hantera nödsituationer på land och vid vatten. För årskurs 9 gäller att eleven ska simma 200 meter i en följd, och att eleven medverkar i att förebygga risker vid olika aktiviteter och i att hantera nödsituationer på land och vid vatten.

Koppling till andra styrande dokument

Nedan anges de främsta ytterligare styrande dokument som berör simundervisningen. Riktlinjen ska tillämpas parallellt med dessa.

Styrande dokument	Koppling till denna riktlinje
Grundskoleförvaltningens anvisning för utökad timplan	Anvisningen reglerar bland annat förutsättningarna för att en skola ska erhålla statsbidrag för att genomföra simundervisning på tid utöver den ordinarie timplanen.

Vägledning och avsteg

Avsteg från gällande riktlinje för endast göras i enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för styrande dokument, kapitel 5.6.

Stödjande dokument

Skolverkets kommentarsmaterial för ämnet idrott och hälsa förtydligar och exemplifierar hur simundervisning ska bedrivas och färdigheter bedömas.

Anvisning

I det följande beskrivs principer och moment som behöver följas av medarbetare som planerar för och genomför simundervisning för elever i grundskolan.

Fyra viktiga utgångspunkter

För att simundervisningen som helhet ska bli effektiv, hållbar, rättvis och på bästa sätt stödja elevernas måluppfyllelse, bygger denna anvisning på några viktiga utgångspunkter: tidig start, prioritering av elevgrupper utifrån socioekonomi, minimera krockar med annan lektionstid samt effektivitet. Dessa utgångspunkter har tagits fram utifrån ett huvudmannaperspektiv, det vill säga en överblick för att tillgodose de generella behoven hos eleverna i grundskolan. Utgångspunkterna ligger till grund för anvisningen och motiverar de ställningstaganden som beskrivs i de olika momenten kopplade till simundervisningen.

Tidig start

Simkunnigheten i årskurs 6 är tydligt avhängig när eleven började få simundervisning. Ju tidigare eleven lär sig simma, desto större sannolikhet att eleven klarar att simma i årskurs 6.

Prioritering av elevgrupper utifrån socioekonomi

När tillgång till simundervisning är en bristvara behöver eleverna med störst behov prioriteras, vilket oftast är elever i socioekonomiskt utsatta miljöer utan stöd hemifrån i att lära sig simma. Denna anvisning bygger därför på principen att skolor med höga socioekonomiska index prioriteras före övriga skolor, när möjligheten och tillgången till simundervisning är begränsad.

Värna timplanen i alla ämnen

Simundervisningen ska i möjligaste mån förläggas på tid som inte krockar med annan, ordinarie undervisning. Alla elever har rätt till sin timplaneförlagda undervisningstid i alla ämnen.

En separat anvisning för statsbidrag vid utökad timplan är framtagen i syfte att underlätta bemanning och resurssättning för simundervisning i grundskolan.

Effektivitet

Då det råder brist på hallar och simbanor i Göteborg, behöver simundervisningen vara resurseffektiv för att så många elever som möjligt ska kunna lära sig simma. Det innebär

att varje simlektion behöver fylla grupperna och inte gå med tomma platser. Det kan exempelvis innebära att elever från olika klasser, årskurser och skolor kan behöva blandas i samma grupp.

En effektiv simundervisning bygger dessutom på kontinuitet, så att färdigheter upprätthålls. Många elever i socioekonomiskt belastade skolor har ingen möjlighet till simträning med sina familjer, varför skolan är den enda miljö där färdigheten kan tränas. För att inte behöva börja om på nytt behöver en regelbundenhet planeras för på skolenheten över tid, åtminstone fram till och med årskurs 6.

Att intensivträna har visat sig vara effektivt för många elever, varför möjligheten till daglig simundervisning under några veckor kan vara extra hjälpsamt, inte minst inom ramen för fritidshemmet eller genom de möjligheter som ges genom Göteborgs Stad eller enskilda föreningar under loven. Samverkan mellan skolan och relevanta aktörer är därför viktigt för att informera och motivera elever och vårdnadshavare att ta del av sådana satsningar.

Simsatsning i årskurserna F–3

Sedan läsåret 24/25 pågår ”Simsatsningen” för yngre elever i skolor som präglas av socioekonomisk utsatthet. Simsatsningen samordnas av Skolutvecklingsenheten.

Eleverna startar simträningen i förskoleklass eller årskurs 1, i halv- eller helklass, varje eller i genomsnitt varannan vecka under hela läsåret. Simträningen fortsätter på regelbunden basis under två läsår, eller tills eleven bedöms ha förvärvat en grundläggande simfärdighet motsvarande 25 meter varav 10 på rygg.

Grundskoleförvaltningen har egna simlärare, som är anställda på skolenheter. Simlärarna betalas från och med 2024 centralt av förvaltningen genom statsbidrag, och undervisar elever i kommunala skolor med höga socioekonomiska index i hela staden. Även banhyran betalas centralt. Även Simlyftets utförare (simföreningar) bedriver simundervisning för ungefär en tredjedel av eleverna som ingår i grundskoleförvaltningens simsatsning. Simlyftet bekostas av Göteborgs Stad och organiseras av idrotts- och föreningsförvaltningen (IOFF).

För att simundervisningen inte ska konkurrera med övrig timplaneförlagd tid i lågstadiet, behöver skolan schemalägga simundervisningen som extra undervisningstid i idrott och hälsa. Klasserna som omfattas av simsatsningen ersätts då ekonomiskt utifrån anvisningen för utökad timplan. Även förskoleklassen ersätts, men kan förlägga undervisningen inom ramen för ordinarie skoldag utan att behöva förlänga den.

Övrig simundervisning

Idrottslärare kan undervisa själva i simning inom ramen för sin ordinarie tjänsteutövning. Inte minst för att upprätthålla förvärvade färdigheter över tid i skolor med socioekonomiska utmaningar behöver rutiner finnas på skolenheterna för att regelbundet simträna under hela mellanstadiet. Grundskoleförvaltningens simlärare undervisar också ett fåtal mellan- och högstadieskolor efter skoltid.

Idrotts- och föreningsförvaltningen har också ett budgetreglerat uppdrag att genomföra simundervisning för elever som inte kan simma i Göteborg genom Simlyftet. Simlyftet erbjuds också elever på fristående skolor. Läs mer om Simlyftet på Göteborgs Stads webbplats.